

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3632

Vragen van de leden **De Roon** en **Wilders** (beiden PVV) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *Saoedi-Arabië waar vrouwenrechtenactivisten onverminderd hard worden aangepakt* (ingezonden 8 augustus 2019).

Antwoord van Minister **Blok** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 21 augustus 2019).

Vraag 1

Kunt u aangeven op welke punten de hervormingen in Saoedi-Arabië de vrouwenrechten gaan verbeteren en op welke punten de vrouwen slaaf blijven van hun mannelijke voorgd?¹

Antwoord 1

De recent aangekondigde hervormingen op het terrein van vrouwenrechten in Saoedi-Arabië betreffen een inperking van het mannelijke voorgdijsysteem (het zogeheten «*mahram*»-systeem). Vrouwen ouder dan 21 jaar zouden onder andere het recht krijgen een paspoort aan te vragen. Nog onduidelijk is of dit betekent dat vrouwen ook zonder toestemming naar het buitenland kunnen reizen. Tevens kunnen ze de titel «hoofd van het huishouden» aanvragen en daarmee bepaalde zaken aan de burgerlijke stand doorgeven, zoals geboorte, overlijden of huwelijk. Ook worden rechten voor vrouwen beter verankerd in het arbeidsrecht.

Het koninklijk decreet waarmee de hervormingen zijn aangepast is echter generalistisch opgesteld, en laat ruimte voor interpretatie. Het zal naar verwachting pas duidelijk worden waar wel en waar geen mannelijke voorgd meer voor nodig is na de inwerkingtreding van het decreet wanneer de eerste vrouwen proberen gebruik te maken van de nieuwe rechten.

Vraag 2

Hoe beoordeelt u het feit dat vrouwen in Saoedi-Arabië mogen autorijden om vervolgens na het doen van boodschappen thuis te komen bij een echtgenoot die niet hun eigen keuze is?

¹ <https://time.com/5644080/saudi-arabia-guardianship-women>

Antwoord 2

Saoedi-Arabië voert meerdere sociaaleconomische en maatschappelijke hervormingen door die stappen in de goede richting zijn. De recent aangekondigde hervormingen zijn daar onderdeel van, net als eerdere besluiten dat vrouwen mogen werken en mogen autorijden. Er is op deze terreinen een verandering gaande in de Saoedische maatschappij. Nederland blijft echter zeer bezorgd over de bredere mensenrechtensituatie in Saoedi-Arabië, zoals op het terrein van gelijke rechten voor vrouwen en meisjes en vrijheid van meningsuiting.

Vraag 3

Deelt u de mening dat de hervormingen de vrouwen slechts iets minder tot slaaf maken van hun echtgenoot en de islamitische wet- en regelgeving, in plaats van vrije en onafhankelijke burgers?

Antwoord 3

De aangekondigde hervormingen lijken – afhankelijk van de uiteindelijke implementatie – een stap naar grotere onafhankelijkheid voor vrouwen in Saoedi-Arabië. De positie van vrouwen in het land blijft echter een punt van zorg voor Nederland. Er is nog geen sprake van gelijke rechten voor mannen en vrouwen.

Vraag 4

Deelt u de mening dat het nogal pervers is dat de voorvechters voor méér vrouwenrechten in Saoedi-Arabië nog vast zitten in een cel, of op de vlucht zijn voor het vrouwenhatende regime van kroonprins Bin Salman?

Antwoord 4

Nederland betreurt zeer dat vrouwenrechtenactivisten, die een jarenlange strijd voeren voor gelijke rechten en daarbij kritisch staan tegenover het voogdijstelsel, nog steeds vast zitten, in bepaalde gevallen zelfs in eenzame opsluiting.

Vraag 5

Kunt u een inschatting geven van het aantal vrouwenrechtenactivisten dat soms onder erbarmelijke omstandigheden wordt vastgehouden in Saoedi-Arabië? Wat gaat u doen om dat land er toe te bewegen deze mensen vrij te laten?

Antwoord 5

De Saoedische overheid geeft maar zeer beperkt informatie vrij over gearresteerde vrouwenrechtenactivisten en over de rechtszaken die tegen hen zijn aangespannen. Dit maakt zelfs schattingen lastig, maar op basis van uiteenlopende bronnen kan worden aangenomen dat het in ieder geval om tien personen gaat, zowel mannen als vrouwen. Het aantal kan evenwel ook hoger zijn.

Nederland heeft zorgen over de positie van vrouwen en vrouwenrechtenactivisten in Saoedi-Arabië en vraagt hier stelselmatig aandacht voor. Dit gebeurt tijdens bilaterale gesprekken op alle politieke niveaus. Tevens wordt regelmatig op ambtelijk niveau gesproken met de Saoedische ambassadeur in Den Haag. De Nederlandse ambassade in Riyad brengt de positie van vrouwen en vrouwenrechtenactivisten geregeld op in gesprekken met de Saoedische autoriteiten. Nederland stelt de onderwerpen vrouwenrechten en de bescherming en ondersteuning van vrouwenrechtenactivisten tevens aan de orde in EU-verband en in de daarvoor geëigende multilaterale fora. Zo ook tijdens de laatste UPR-aanbevelingen aan Saoedi-Arabië in november 2018.

Vraag 6

Wilt u de Nederlandse ambassade in Riyad opheffen totdat de sharia in dat land is opgeheven?

Antwoord 6

Het opheffen van de Nederlandse ambassade in Riyad is niet aan de orde. Ook in landen waar Nederland het op veel terreinen mee oneens is blijft behartiging van Nederlandse belangen noodzakelijk.

Vraag 7

Bent u bereid het onlangs in Nederland in werking getreden boerkaverbod aan te prijzen bij de Saoedische autoriteiten als middel om de vrouwenrechten verder te verbeteren?

Antwoord 7

Elk land is verantwoordelijk voor eigen wet- en regelgeving. Zoals gezegd zal Nederland aandacht blijven vragen voor de positie van vrouwen in Saoedi-Arabië. Overigens begrijp ik dat u doelt op de Wet gedeeltelijk verbod gezichtsbedekkende kleding die op 1 augustus 2019 in Nederland is ingegaan. Voor de volledigheid wijs ik u erop dat deze wet een verbod op alle gezichtsbedekkende kleding in onderwijs-, zorg-, overheidsinstellingen en het openbaar vervoer. De wet kent als uitgangspunt dat iedereen op deze locaties elkaar moet kunnen herkennen en aankijken, dit vanuit de (sociale) veiligheid en de dienstverlening op deze locaties.